

OKUMA VE YAZMA ÖĞRETİMİNİN KAYNAKLARI (Makaleler - 1938/1998)

Musa ŞENOL*

Anadili öğretiminin dört temel beceri alanı vardır: *Okuma, Yazma, Dinleme, Konuşma*. Bunlardan ikisi (okuma ve dinleme) **anlamayla**, ikisi de (konuşma ve yazma) **anlatmayla** ilgilidir. Bu dört temel beceri alanına Batıda dil sanatları denilmektedir. Önceden beri temel dil beceri alanlarının bir bütün teşkil ettiği, birbirinden ayrı düşünülmemesi gerektiği vurgulana gelmiştir. Ancak, buna rağmen okuma ve yazma becerisi anadili öğretiminde daima ön planda ele alınmıştır. Doğal olarak, anadili öğretimi literatürünün oluşmasında en önemli payı okuma-yazma öğretimi almıştır. Bu durum göz önünde bulundurularak alan literatürünün ortaya çıkarılmasının daha yararlı olacağı düşünülmüştür.

Bu çalışmada, Ankara Milli Kütüphane'de bulunan süreli yayınlar katalogları taranmıştır. 1938'den 1998'e kadar ortaya konan okuma - yazma öğretimiyle ilgili makaleler tespit edilmiştir. Bu sınırlamayı 1938'den başlatmamızın sebebi, 1938 öncesinin başka çalışmalarda değerlendirilmiş olmasıdır.¹

Tespit edilen makaleler, şu dergilerin taranmasıyla ortaya çıkmıştır:

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, **İlköğretim Dergisi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, **Ankara Koleji Eğitim Dergisi**, Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Dergisi, **Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi**, Öğretmen Dünyası, **Eğitim Yönetimi**, Ülkücü Öğretmen, **Varlık**, Yeni Öğretmen, **Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni**, Bursa Eğitim

*Öğr. Gör., AKÜ, Uşak Eğitim Fakültesi

¹ Musa Çiftçi, *Atatürk Döneminde Türkçe Öğretimi (1923-1938 / İlkokul)*, Basılmamış Doktora Tezi, Danışman: Prof. Dr. Sadık Tural, Gazi Üniv. Sos. Bil. Enst., Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Ankara 1996.

Dergisi, **Yelken**, Öğretmen Dünyası, **Öğretmen**, Milli Eğitim, **Aydınlık**, Yeni Defne, **Eğitim Hareketleri**, Vatan, **Eğitim Dünyası**, Ayko Eğitim Bilim, **Pınar**, Eğitim ve Bilim, **Türk Kültürü**, Çağdaş Türk Dili, **İlgaz**, Bilgi, **Kalkınma Dünyası**, Köy ve Eğitim, **Terbiye**, Gayret, **Türk Dili**, Silahlı Kuvvetler Dergisi, **İmece**, Okul ve Öğretmen, **Batı Eğitim Kurumu Dergisi**, Bayrak, **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**, Emekli Öğretmen, **Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Türk Edebiyatı, **İstanbul Üniversitesi Pedagoji Dergisi**, Tedrisat Mecmuası, **İlköğretmen**, Yeni Öğretmen, **Okul ve Öğretmen**, Eğitim ve Psikoloji, **Birlik**, İstanbul Üniversitesi Tecrübi Pedagoji ve Çocuk Psikolojisi Bülteni, **Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri**, Standart.

Okuma, “Sözcüklerin, duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılması, kavranması ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinliktir. Okumayı uzmanlar, yazılı bir metni gözle izleyip anlamını kavramak, gerekirse seslendirmek olarak tanımlamaktadır.”²

Okuma işlemi gözün, ses organlarının ve zihnin iyi bir şekilde uyum içinde çalışmasına bağlıdır. Eğitim öğretim faaliyetlerinin en önemli parçalarından birisi okuma eğitimidir. Yazar ile okuyucu arasındaki bağ okuma yoluyla kurulur.

Okumanın insan hayatındaki yeri büyüktür. İyi bir okuma becerisi kazanmış olan insan, öğrenim hayatı boyunca başarılı olur. İş ve mesleğinde ilerlemede, boş zamanlarını değerlendirmede okuma önemli bir yere sahiptir.

İlk sınıflarda iyi okuma alışkanlığı kazanmamış kişinin anlatımı da zayıf olur. İleri sınıflarda materyallerden gereği kadar yararlanamaz. Okuma öğretimiyle çocuk, sadece okulda değil, sosyal hayatta da yararlanacağı bir beceri kazanmış olur. Günümüz insanları gazetelerden, dergilerden ve her türlü kitaptan, çeşitli kaynaklardan bilgi edinebilmek

² Sedat Sever, *Türkçe Öğretimi Ve Tam Öğrenme*, Anı Yayıncılık, Ankara, 1997, s.12.

için okumak zorundadır.³

“Okuma insanın dünyasını genişleten, kişiliğini biçimlendiren, onu başkalarına bağlayan önemli bir etkidir. Toplumlar, bireylerini okur hâle getirme problemi üzerinde önemle durmaktadır. İnsanları gerçek anlamda özgür kılan okuma, kişiyi bilgisizlik ve yanlış inançlardan korur.”⁴

Okumanın diğer yönü de günümüz bireylerini duygu bakımından geliştiren bir faaliyet olmasıdır. Bütün bu imkânlardan yararlanabilmek için iyi bir okuma alışkanlığının kazanılmış olması gerekmektedir.

Yazma ise duygularımızı, duyduklarımızı, düşüncelerimizi, tasarladıklarımızı ve yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Yazma da konuşma gibi bir ifade yoludur. Fakat ondan farklı bilgi ve beceriler gerektirir. Öğrencilerin, istenilen bir konuda uygun bir şekilde yazabilmeleri, konuşma ve düşünme yetilerine bağlıdır. Yazma becerisi dört temel dil becerisi zincirinin son halkasıdır.⁵ Yazma öğretiminde, yazmayı gerektiren bütün çalışmaların özenilerek yapılması gerekmektedir. Yazma becerisi yazı yazdırılarak kazandırılabilir. Yazma öğretiminin en önemli ilkesi *yazı yazdırmaktır*.⁶ Kısacası, okuma-yazma öğretimi, önceden bilinmeyen harfleri, heceleri, kelime ve cümleleri bir araya getirerek, kişilere metinleri okuma ve fikirlerini yazıyla anlatma yeteneğinin kazandırılması faaliyetidir. Başka bir ifadeyle, insanlara okuma ve yazmanın öğretilmesidir.

Okuma ve yazma öğretimi günümüze kadar çeşitli merhalelerden geçmiş ve gelişme göstermiştir. Çünkü, okuma ve yazmaya duyulan ihtiyaçlar zamanın şartlarına göre çeşitlenmiş, gün geçtikçe artmıştır. 1950’li yıllarda okuma ve yazma kavramı uluslar arası düzeyde belirginleşmiştir. Bu yıllarda okur-yazarlık kavramı “*günlük yaşamla ilgili basit bir mesajı anlayarak okuma ve yazma kapasitesi*” olarak

³ Beşir Göğüş, *Türkçe Öğretimi Kılavuzu*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1968, s. 14.

⁴ Özcan Demirel, *Türkçe Eğitimi Ve Öğretimi*, Usem Yayınları, Ankara, 1996, s. 66.

⁵ Demirel, *a.g.e.*, s. 75

⁶ İsmail Hakkı Baltacıoğlu, *Toplu Tedris*, Sebat Basımevi, İstanbul 1938, s. 86.

anlaşılmiştir.⁷

1960'lı yıllarda *fonksiyonel okuma* kavramı ortaya çıkmıştır. Fonksiyonel okuma ve yazma, modern toplumun gerektirdiği faaliyetler için ihtiyaç duyulan okuma ve yazma becerilerini kapsar. Fonksiyonel okuma ve yazma kavramı, Unesco tarafından şu şekilde tanımlanmıştır:

“Okuma-yazma öğretimi, kalkınmanın temel unsuru olarak ekonomik ve sosyal önceliklere, aynı zamanda bu günün veya yarının insan gücü ihtiyaçlarına sıkı sıkıya bağlı olmalıdır. O hâlde bütün çabalar, fonksiyonel okuma-yazma öğretimine yönelik olmalıdır. Okuma-yazma öğretimi, sadece bir amaç olarak ele alınmamalı, bireyin sosyal, ekonomik, yurttaşlık görevleri ve rollerine hazırlanmasının bir yolu olarak görülmelidir. Okuma-yazma, temel ve genel bilgilere değil, aynı zamanda işe hazırlanmaya üretimi arttırmaya, günlük hayata daha geniş ölçüde katılmaya, kişinin kendisini çevreleyen dünyayı daha iyi anlamasına ve insan kültürüne yönelmelidir.”⁸

Son yıllarda okuma-yazma kavramına multifonksiyonel (çok fonksiyonlu) olarak yaklaşılmaktadır. Bireylerin yeteneklerini sonuna kadar geliştirmeleri, onurlu bir şekilde yaşamaları, kalkınmaya karar vermeleri ve öğrenmeyi sürdürmeleri, multifonksiyonel okuma ve yazma öğretimine bağlıdır. UNESCO da bu anlayışa dayanarak okuma-yazma öğretimi yaklaşımında değişiklik ihtiyacı duymuştur. Bunu UNESCO'nun 1990 yılında şu şekilde açıkladığını görüyoruz:

“Her insan, çocuk, genç, yetişkin, kendi temel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak üzere, tasarlanmış eğitim olanaklarından yararlanmalıdır. Bu ihtiyaçlar hem temel öğrenme araçlarını (okuma, yazma, sözlü anlatım, rakamsal işlemler ve problem çözme gibi) hem de insanların varlıklarını sürdürmek, kapasitelerini sonuna kadar geliştirmek, onurlu bir biçimde yaşamak ve çalışmak, kalkınmaya her anlamda katılmak, yaşam standartlarını yükseltmek, bilgili kararlar vermek ve öğrenmeyi sürdürmek için ihtiyaç duydukları temel öğrenimin içeriğini kapsar.”⁹

Ülkemizde de okuma yazma öğretiminde yukarıda bahsettiğimiz Batılı ülkelerdeki gibi bir gelişme göze çarpar. Başlangıçta İhsan

⁷ Firdevs Güneş, *Okuma Ve Yazma Öğretimi Ve Beyin Teknolojisi*, Ocak Yayınları, Ankara, 1997, s.3.

⁸ Güneş, *a.g.e.*, s. 3.

⁹ Güneş, *a. g. e.*, s. 5.

Sungu'nun Terbiye Mecmuasında yayınlanan makaleleri okuma eğitiminin gelişmesinde etkili olmuştur. Bir çok araştırmacı ve yazar bu yazımızın yazmış olduğu makalelerdeki görüş ve düşüncelerden yararlanmışlardır. İhsan Sungu, Kıraat Hakkında Tetkikler ve Sukûti Kıraat isimli yazılarında 19. yüzyılın sonlarında Amerika'da yapılan okuma fizyolojisi ve teknikleri ile ilgili araştırma sonuçlarına dayanmış, bu araştırmaları tahlil ederek Türk eğitimcilerinin istifadesine sunulmuştur. Buna göre okumadaki amaç, anlamını kavrayarak okumak, sessiz okumayı geliştirmek ve dolayısıyla okumadaki hızı artırmaktır. Diğer araştırmacılar da makalelerinde bu amacın gerçekleşebilmesi için "*yurt ve hayat bilgisi*" esaslarına göre hareket etmenin öğrenciyi faal hâle getirecek, öğrencide ilgi uyandıracak ve ahlakî vasıfları geliştirecek metinlere yer vermenin önemi üzerinde durmuşlardır.

Yazma öğretiminde Karl Linke'nin "Serbest Tahrir Metodu" etkili olmuş makale ve kitaplarda bu yazardan çevrilen düşünceler işlenmiştir. Bu metodun imlayı ortaokul sınıflarına bırakan prensibine itibar edilmemiş, öğrencilere hangi konuların nasıl yazılacağı üzerinde durulmakla beraber tartışmalar daha çok, yazıların nasıl tashih edileceği hususunda yoğunlatılmıştır. Bu konuda en çok dikkat edilen noktalar "öğrencilerin samimî his ve düşüncelerine dokunmamak ve tashihi öncelikle öğrencilerin kendilerine yaptırmak" olmuştur. Böylece, öğrencilerde kendine güven duygusunun gelişmesi ve öğrencinin çevresinde faal hale gelmesi gözetilmiştir. Ayrıca yazma konularının, öğrencilerin canlı gözlemlerine dayanması konusu üzerinde ısrarla durulmuştur.

Aşağıdaki bibliyografyada yer alan eserlere toplu olarak baktığımızda okuma eğitiminden anlaşılanın ilkokuma ve yazma öğretimi olduğu, ilerki kademelerdeki okuma ve yazma etkinlikleri ve bunların geliştirilmesiyle ilgili çalışmaların yeteri kadar ortaya konulmadığını görüyoruz. İlkokuma ve yazma metotları, okuma alışkanlıklarının gelişmesinde ve ilerki dönemlerde olumlu okuma-yazma davranışlarının yerleşmesinde kritik bir önem taşımaktadır. Halbuki, günümüzde okuma-

yazma öğretiminin esas hedefi, UNESCO'nun da belirttiği gibi **mutifonksiyonel okumada** yoğunlaşmaktadır. Ülkemiz, uzun yıllar okumaz-yazmazlığın sıkıntılarını çektiğinden **Millet Mekteplerinden** bu yana yaygın eğitimde okuma-yazma seferberliği, örgün eğitimde de ilkokuma yazma öğretimi birinci plânda değerlendirilegelmiştir. Böylece, okuma-yazmanın gerçekleşmesiyle eğitimin önemli ve temel bir meselesinin hallolacağı düşünülmüştür. Bu konudaki metot tartışmalarında bile orijinal hiçbir araştırmaya gerek duyulmamış, **Dr. Declory'nin** 1906 yılında Cenevre'de çok az sayıda zekâca normal olmayan çocuklar üzerinde deneyerek başarı elde ettiği ve o tarihten bu yana Avrupa'nın vazgeçilmez alfabe öğretim metodu olan **tümdengelim** ve benzer metotlar tartışılmadan uygulanmıştır.

Okuma ve Yazma Öğretimi Bibliyografyası

- A. Zeki Ökmen, "Okumayı Öğrenmeye Hazır Olma", *Okul Ve Öğretmen*, C. 1, S. 1, (Nisan 1963), s. 7-10.
- Abdullah Çelik "Köylerde Tahsil Çağını Aşanların Okul Dışında Okur- Yazar Hale Getirilmesi", *İlköğretim*, C. 17, S. 388, (Ağustos 1953), s. 15-16.
- Abdullah Köylü, "Okumak", *Öğretmen Dünyası*, C. 13, S. 152, (Ağustos 1992), s. 31-33.
- Ahmet Akbaba, "Okuma-Yazma Öğretiminde Yöntem", *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 209, (Nisan 1995), s. 26-28.
- Ahmet Kahveci, "İlk Okuma Ve Yazma Öğretiminde Metin Çalışması Ve Önemi", *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 206, (Ocak 1995), s. 41-44.
- _____, "İlk Okuma Ve Yazma Öğretiminde Metin Çalışması Ve Önemi", *Öğretmen Dünyası*, C. 17, S. 202, (Ekim 1996), S. 22-24.
- Ahmet Köklügiller, "Okuma Üstüne", *Varlık*, C. 33, S. 670, (Mayıs 1966), s. 8.
- _____, "Köy Enstitüleri Sisteminde Okuma-Yazma", *İnce Dergisi*, S. 84, (1968).
- Ahmet Münir Acuner, "Türkiye Cumhuriyeti'nde Okur-Yazarlık", *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 2, (1990), s. 161-167.
- Ahmet Şükrü Çiloğlu, "Okuma Öğretiminin Esasları", *Ülkücü Öğretmen*, C. 7, S. 82, (Mart 1966), s. 18-21.
- Ali Kiraz, "İlkokullarda Öğrenci Yazılarının Tashih Şekilleri", *Öğretmen*, C. 12, S. 135, (Ocak 1959), s. 13-19.

- Ali Kozanoğlu, “Anlayarak Okumayı Nasıl Öğreniriz?”, *Çağdaş Eğitim*, C. 16, S. 170, (Ekim 1991), s. 43-45.
- Ali Osman Özcan, “İlk Okuma-Yazma Döneminde Yazma Becerisini Öğrenme”, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, S. 3, (1991), s. 203-207.
- Atilla Kolcu, “Türkiye’de Okur-Yazarlığın Yaygınlaştırılması, Okuma-Yazma Seferberliği”, *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, C. 103, S.289, (Ocak 1984), s.132-141.
- B. Dürder, H. Ediskun, “Sınıfta Sesli Okuma”, *Pınar*, C. 1, S. 2, (Nisan 1960), s. 9-10.
- Baha Arıkan, “İlkokul, Birinci Sınıfta Okuma Ve Yazmaya Başlama” *Ülkücü Öğretmen*, C. 8, S. 91, (Aralık 1966), s. 6-7.
- Bekir Cebeci, “İlk Okuma Ve Yazma Öğretimi”, *Öğretmen Dünyası*, C. 18, S. 204, (Ocak 1997), s. 16-18.
- Blanguernon, “Tahrir Vazifeleri”, Çeviren: Cemil Silistreli, *Öğretmen*, C. 2, S. 14, (Aralık 1948), s. 9-18.
- Burhanettin Canatan “İlk Okuma-Yazma Öğretimini Küçük Harflerle Yapalım”, *Aydınlık*, C. 1, S. 8, (Aralık 1961), s. 12-13.
- Bülent Yılmaz, “Okuma Alışkanlığında Öğretmenin Rolü”, *İlim Dergisi*, (Şubat 1982), s. 5-12.
- Cahit Okurer, “Köy Çocuklarını Okutmak”, *Bayrak*, S. 20, (Mayıs 1973), s. 10-14.
- Cavit Binbaşıoğlu, “Okuma Çağının Başlangıç Meselesi”, *Yeni Okul*, C. 3, S. 32, (Şubat 1952), s. 26-28.
- _____, “Yine İlk Okuma Ve Yazma Öğretimi Üzerine”, *Öğretmen Dünyası*, C. 16, S. 192, (Aralık 1995), s. 17-19.
- _____, “Okuma Eylemi”, *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 210, (Mayıs 1995), s. 6-11.
- _____, “İlk Okuma Ve Yazma Öğretimi”, *Çağdaş Eğitim*, C. 13, S. 138, (Kasım 1988), s. 17-19.
- _____, “İlk Okuma Ve Yazma Öğretimiyle İlgili Ciddi Bir İddia Üzerine”, *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 206, (Ocak 1995), s. 4-8.
- Ceyhun Kansu, “Okuma-Yazma Ve Çocuk Sağlığı”, *Köy Ve Eğitim*, C. 5, S. 58, (Aralık 1958), s. 1-6.
- Cezmi Doğaner, “İlk Okuma Ve Yazma Öğretimi”, *Öğretmen Dünyası*, C. 16, S. 190, (Ekim 1995), s. 11-18.

- Durmuş Morkaya, “Sessiz Okumak”, *İlköğretim*, C.25, S.466, (Şubat 1960), s.4
- Ebubekir Aytekin, “İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Cümle Çözümleme Metoduna Eleştirel Bir Yaklaşım”, *Çağdaş Eğitim*, C. 21, S. 218, (Şubat 1996), s. 26-28.
- Emin Özdemir, “Boş Zamanları Değerlendirmede Okumanın Yeri”, *İlköğretim*, C. 29, S. 521, (Nisan 1964), s. 3-4,29.
- _____, “Çocuklar İçin Yazmak”, *İlköğretim*, C. 30, S. 524, (Ekim 1964), s. 12-13.
- Emin Sağlamer, “Okuma”, *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 208, (Mart 1995), s. 3-5.
- _____, “İletişim Ve Okuma”, *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 213, (Eylül 1995), s. 6-9.
- Enise Kandemir, Türkçe Ve Yazın Eğitimi Üzerine”, *Öğretmen Dünyası*, C. 5, S. 53, (Mayıs 1984), s. 12-13.
- Enver Erken, “Okuma Ortamları”, *Millî Eğitim*, C. 2, S. 17/18, (Eylül 1972), s. 26-31.
- Enver Naci Gökşen, “Çocuğa Okuma İtiyadı Kazandırmak”, *İlköğretim*, C.22, S. 413, (Aralık 1956), s. 6-7.
- Enver Naci Gökşen, “Öğretimde Dil Ve Yazım Tutumunun Resmî Belgeleri”, *Ülkücü Öğretmen*, C. 16, S. 189, (Şubat 1975), s. 15-17.
- Ertuğrul Seyhan, “Okuma Öğretimi”, *Bursa Eğitim Dergisi*, C. 1, S. 3, (Mart 1968), s. 2-3.
- Esergül Bucak, “Niçin Okumuyoruz?, Nasıl Okuyabiliriz?”, *Millî Eğitim*, S: 127, (Haziran 1995), s. 45-47.
- Esin Ardıç, "Okumayı Sevmek Ve Sevdirmek", *Eğitim Yönetimi*, C. 1, S. 3, (1995), s. 341-343.
- Eşref Kılıç, “Okuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Metot Ve Teknikler”, *Millî Eğitim*, S. 101, (Eylül 1990), s. 46-48.
- _____, “Okuma-Yazma Öğretiminde Kullanılan Metot Ve Teknikler”, *Millî Eğitim*, S. 75, (Ocak-Şubat 1998), s. 21-25.
- Eugene Nida, “Dil Öğretiminde Temel Sıra; Dinleme, Konuşma, Okuma, Yazma”, *Batı Eğitim Kurumu Dergisi*, C. 1 S. 6, (Eylül 1973), s. 57.
- _____, “Dil Öğretiminde Temel Sıra; Dinleme, Konuşma, Okuma Ve Yazma”, *Batı Eğitim Kurumu Dergisi*, C. 3, S. 30, (Eylül 1975), s. 30-32.
- F. Vildan Egelioglu, “Okuduğunu Anlama Düzeyinin Ve Öğrenme İçin Harcanan Zamanın Bilişsel Öğrenme Düzeyine Etkisi”, *Eğitim Ve Bilim*, C. 16, S. 83, (Ocak 1992), s. 32-38.

- Ferhan Oğuzkan, "Okumaya Etki Yapan Çeşitli Faktörler", *İlköğretim*, S. 505, (1962), s. 10-11.
- Fikret Özgönenc, "Küçük Harflerle Okuma", *Emekli Öğretmen Dergisi*, C. 3, S. 28/29, (Ekim 1961), s. 5-7.
- Firdevs Güneş, "1990 Okuma-Yazma Yılı, Önemi Ve Amaçları", *Çağdaş Eğitim*, (Ekim 1989), s. 24-27.
- _____, "Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Okumaz-Yazmaz Yetişkinler Araştırması", *Çağdaş Eğitim*, C.15, S.154, (Nisan 1990), s.37-41.
- _____, "Çeşitli Ülkelerin Okuma-Yazma Kampanyalarında Görevlendirilen Halk Eğitimcileri Ve Yetiştirilmeleri", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 2, (1989), s. 565-599.
- _____, "Yeni Okur-Yazarlara Yönelik Materyaller", *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 1, (1990), s. 371-380.
- _____, "Yetişkinlerin Okuma-Yazmayı Unutma Nedenleri", *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 1, (1991), s. 21-36.
- _____, "Doğru Okuma Alışkanlıkları", *Millî Eğitim*, S: 114, (Mart 1992), s. 55-56.
- _____, "Okuma-Yazma Öğretiminde Yetişkin İle Çocuk Arasındaki Farklar", *Çağdaş Eğitim*, C. 17, S. 179, (Ağustos 1992), s. 10-12.
- _____, "Gizli Okumaz-Yazmazlık", *Çağdaş Eğitim*, C. 17, S. 178, (Haziran 1992), s. 9-12.
- _____, "Herkes İçin Okuma-Yazma Öğretim Materyallerinin Değerlendirilmesi", *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 27, S. 1, (1994), s. 429-442.
- _____, "Yetişkinlere Okuma-Yazma Öğretmede Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar", *Millî Eğitim*, S. 105, (Ocak 1991), s. 40-44.
- Galip Candoğan, "İlk Okuma Ve Yazma Öğretimiyle İlgili Bazı Düşünceler", *Öğretmen Dünyası*, C. 15, S. 169, (Ocak 1994), s. 35.
- Gazi Ünal, "İlk Okuma-Yazma Öğretimi Ve Önemi", *Çağdaş Eğitim*, C. 7, S. 176, (Nisan 1992), s. 45-48.
- _____, "İlk Okuma-Yazma Öğretimi Ve Önemi", *Çağdaş Eğitim*, C. 17, S. 180, (Eylül 1992), s. 40-41.
- _____, "İlk Okuma-Yazma Öğretimi Ve Önemi", *Çağdaş Eğitim*, C. 18, S. 184, (Ocak 1993), s. 33-39.
- Gönül Akçamete, "Görme Özürlülerde Sesli Okumanın Değerlendirilmesi", C. 21, S. 1, (1988).

- _____, “Etkili Ve Hızlı Okuma Programının Okuma Ve Kavrama Becerilerinin Gelişimine Etkisi”, *Ted Ankara Koleji Eğitim*, 97-98, (Ocak 1998), s. 5.
- _____, “Üniversite Öğrencilerinin Okumalarının Değerlendirilmesi”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 22, S. 2, (1989), s. 735-754.
- Güner Demiray “Harflerin Kavratılması Ve Cümleye Geçiş”, *İlköğretim*, C. 31, S. 535, (Aralık 1965), s. 6-7.
- Güner Demiray, Alfabe Öğretiminde Çözümleme”, *İlköğretim*, C. 31, S. 534, (Kasım 1965), S. 12-13,30.
- Halil Beyhangil, “Niçin Okumuyoruz?” *Yelken*, S. 143, Ocak 1969, s.9-11.
- Halil Korkmaz, “Okuma Öğretimi”,*Köy Ve Eğitim*, S. 98,(Nisan 1963), s. 1-25.
- Halil Öztürk, “Dramatizasyona Bağlanan Bir Tahrir Dersi”, *İlköğretim*, C. 2, S. 37, (Şubat 1940), S. 312.
- _____, “Kitap Okuma Derslerine Yazılmamış Müfredat”, *Türk Edebiyatı*, S. 223, (Mayıs 1992), s. 40-42.
- Hasan Çetin, Okuma Güçlükleri”, *Eğitim Dünyası*, S. 10/11, (1962), S. 27-30.
- Hikmet Gökten, “Öğrencilerimize Devamlı Okuma Alışkanlığın Kazandırılması”, *Yeni Okul*, S. 20, (Kasım 1952), s. 11-15.
- Hüsamettin Daldal “Okuma Dersini Takip Mi Yoksa Dinlemek Mi?”, *Eğitim Hareketleri*, C.5, S. 71/72, (Aralık 1960), s. 29-30.
- Hüseyin Avni Tanışık, “Bizde Okuma Öğretimi Tarihçesine Bir Bakış”, *İlköğretim*, C. 1, S. 17, (1939), s. 116-117.
- Hüseyin Yıldırım, “Okuma Alışkanlığının Kazandırılması Ve Alınan Neticeler”, *Öğretmen*, C. 2, S. 16, (Şubat 1949), s. 9-16.
- Hüsnü Enginarlar, “Öğrenci Kompozisyonlarında Bağdaşıklık Sorunları Ve Paragraf Yapısı”, *Çağdaş Türk Dili*, C. 6, S. 77/78, (Ağustos 1994), s. 34-37.
- İ., Hakkı Baltacıoğlu, " Nasıl Okunmalı?", *İlköğretim Dergisi*, C. 3, S. 58, (1940), s. 651.
- İ. Hakkı Tolunay, “İlk Okuma Ve Yazmada Ne Zaman Tahlile Geçmelidir”, *Yeni Öğretmen*, C. 4, S. 37, (Aralık 1956), s. 7.
- İbrahim Tuncer, “Okullarda Yazılı Deyim (Tahrir) Dersleri”, *Öğretmen*, C. 2, S. 15, (Ocak 1949), s. 15-16.
- İbrahim Zeki Burdurlu, “Sözlü Ve Yazılı Anlatım Eğitimi”, *Yeni Defne*, C. 3,S. 34, (Mayıs 1984), s. 11-16.

- İhsan Baykal, "Okuma-Yazma Seferberliği", *Ülkücü Öğretmen*, C. 15, S. 170, (Temmuz 1973), s. 13-14.
- İhsan Kurt, "Türkiye'de Az Okumanın Sebepleri Ve Etkililik Dereceleri", *Çağdaş Eğitim*, C. 19, S. 196, (Şubat 1994), s. 43-45.
- İhsan Sungu, "Okuma Hakkında Tetkikler", *Tedrisat Mecmuası*, C. 4, S. 32, (Ocak 1955), s. 141-145.
- İsfendiyar Evcilioğlu, "Okuma İlgileri Güdüsü Ve Alışkanlıklarını Geliştirme", *Çağdaş Eğitim*, C. 20, S. 216, (Aralık 1995), s. 42-43.
- İsmail Kutluk, "Okul Çağına Girmeyen Çocuklara Okuma-Yazma Öğretelim Mi?", *İlköğretim*, C. 23, S. 438, (Nisan 1958), s. 3.
- İsmail Samur, "Okullarımızda Okuma-Yazma Güçlüğü Çeken Çocuklar", *Öğretmen Dünyası*, (Ekim 1984), s. 13-15.
- Kemal Ateş, "Okullarda Kompozisyon Dersleri", *Varlık*, C. 44, S. 861, (Haziran 1975), s. 12.
- Kaya Can "Türkçe Ve Yazın Eğitimi Üzerine", *Öğretmen Dünyası*, C. 5, S. 3, (Mayıs 1984), s. 9-11.
- Kerim Çağlar, "Okuma Çağını Aşanların Yetiştirilmesi" *Vatan*, C. 12, S.387, (Mart 1952), s. 2.
- M. Richard Bamberger, "Gençler Ve Okuma", Çeviren: Nihâl Borcaklı, *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, C. 16, S. 3, (1967), S. 196-199.
- M. Şükrü Koç, "Okuma Ve Yazma Öğretimine Dair", *Köy Ve Eğitim*, C. , S. 12, (Şubat 1955), s. 6-8.
- Mahmut Makal, "Gençliği Okutmak", *Türk Dili*, C. 10, S. 110, (Ekim 1960), s. 68-70.
- Mebuse Sürmeli, "Okuma Testleri", *Tedrisat Mecmuası*, S. 18, (Nisan 1953).
- Mehmet Gülseren, "Ordumuzda Temel Okuma-Yazma Eğitimi", *Köy Ve Eğitim*, C. 6, S. 62/63, (Mayıs 1959), s. 21-22.
- Mehmet Kılıç, "Okuma Faaliyeti Üzerine Düşünceler", *Türk Dili*, S. 518, (Şubat 1995), s. 183-187.
- Mehmet Sayur, "Cümle Mi, Harf Mi?", *Öğretmen Dünyası*, (Ekim 1989), s. 27-32.
- Meral Alpay, "Çocuk Ne Zaman Okur Ve Konuyla İlgili Soruları Cevaplar?", *Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri Iv*, Ankara, (Nisan 1986), s. 193-198.
- Mesiha Tosunoğlu, "İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Fiş Cümleleri", *Çağdaş Eğitim*, C. 21, S. 220, (Nisan 1996), s. 29-33.

- Muvaffak Uyanık, “İlkokullarda Bağlı Tahrir Karşı Serbest Tahrir”, *Okul Ve Öğretmen*, Yıl: 3, S. 19/20, s. 667-679.
- Necmettin Yalçın, “Eğik El Yazısı İle Alfabe Öğretimi”, *Bilgi*, C. 20, S. 29, (Haziran 1966), s. 14-15,17.
- Norma Razon, “Okuma Bozuklukları Ve Nedenleri”, *İstanbul Üniversitesi Pedagoji Dergisi*, S. 1, (1980), s. 73-92.
- Nuri Karahöyükü, “Yazı Ve Okuma Öğretimine Dair”, *Terbiye*, S. 1, (Ocak 1959), s. 4-10.
- Nuri Poyrazođlu, “Öğretmenlerle Yazma Eylemi Üzerine Söyleşi” *Öğretmen Dünyası*, (Ekim 1984), s. 22-23.
- Orhan Dikmen, “Serbest Tahrir Ve Çocuk Yazıları”, *İlköğretim*, C. 3, S.49, (Nisan 1940), s. 492-493.
- Ömer Harit, “İlkokullarda Yazma Öğretimi”, *İlköğretim*, C. 30, S. 525, (Kasım 1964), s. 6-9.
- _____, “İlkokullarda Okuma Dersleri Ve Uygulaması”, *İlköğretim*, C. 31, S. 539, (Nisan 1966), s. 8-9.
- Özdemir Sarıca, “Yazın Eğitiminde Devrim Gereklidir”, *Öğretmen Dünyası*, C. 5, S. 52, (Nisan 1984), s. 11-12.
- Pierre Fourre, “Okuyup Yazma İçin Tatbik Edilen Metotlar”, *Kalkınma Dünyası*, C. 1, S. 5, (Haziran 1966), s. 10-11.
- R. Gün Karacabey, “İlk Okuma Ve Öğretimi”, *Öğretmen Dünyası*, C. 13, S. 134, (Haziran 1988), s. 38-43.
- Rasim Önder, “İlk Okuma-Yazmada Hareketli Gruplar”, *Eğitim Hareketleri*, C. 2, S. 23, (Kasım 1956), s. 34-36.
- Recep Nas, “İlk Okuma-Yazmada Cümle Listesi”, *Öğretmen Dünyası*, (Ekim 1989), s. 33-34.
- _____, “İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Fiş Cümleleri Belirlenirken Uygulanacak İlkeler”, *Çağdaş Eğitim*, C. 16, S. 171, (Kasım 1991), s. 30-32.
- Refik Durlu, “Bir İlk Okuma Ve Yazma Dersi”, *İlköğretim*, C. 2, S. 25, (İkinci Teşrin 1939), s. 108-109.
- Robert Bear, “Okumada Sür’at”, *Bursa Eğitim Dergisi*, C. 1, S. 1, (Şubat 1968), s. 5.
- Robert Dottrens, “Alfabe Öğretimi”, Çeviren: Baha Arıkan, *Ülkücü Öğretmen*, C. 8, S. 88, (Ekim 1966), s. 5-8.

- Sabiha Mutlu, "Karma Harflerle İlk Okuma Ve Yazma Öğretimi", *Okul Ve Öğretmen*, C. 1, S. 4 (Eylül 1963), S. 12-13,30.
- Sabri Koç, "Baydö'de Okuma İzlenesi Ve Okuma Kitabı Yazımı, Temel İlkeler", *Türk Dili Özel Sayısı*, C. 47. S. 370/380, (Temmuz, Ağustos 1983), s. 227-233.
- Sadettin Keleş, "Okuma Dersleri Verirken Dikkat Edilecek Hususlar", *Gayret*, C. 4, S. 38, (Şubat 1955), s. 9, 25-26.
- Satı Erişen, "Çocuğa Okuma Alışkanlığı Verirken", *İlgaz Dergisi*, C. 19, S. 224, (Mayıs 1980), s. 17-18.
- Selahattin Avcioğlu, "Okuma Ve Yazma Öğretiminde Çözümlemeye Geçiş", *Yeni Öğretmen*, C.4, S.40, (Mart 1957), s.7-8.
- Selâhattin Civelek, "Okumanın Önemi", *Çağdaş Eğitim*, C. 19, S. 203, (Ekim 1994), s. 44-45.
- Servet Develioğlu, "Öğrencilere İyi Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılabilir?", *Eğitim Hareketleri*, C. 2, S. 24, (Aralık 1956), s. 33-35.
- Seydi Koca, "İlk Okuma-Yazmaya Hangi Harflerle Başlamalıyız", *Eğitim Hareketleri*, C. 6, S. 61, (Ocak 1960), s. 7-9.
- Süleyman Çelenk, "İlk Okuma Ve Yazma Öğretiminde Yanlış Bir Uygulama", *Çağdaş Eğitim*, C. 8, S. 77, (Nisan 1983), s. 27-28.
- Şaban Sunar, "İlk Okuma Ve Yazmada Küçük Harfler", *İlköğretim*, C. 24, S. 451, (Mart 1959), s. 4-5.
- _____, "Okul Öncesi Çocuğa Okuma-Yazma Öğretelim Mi?", *Öğretmen*, C. 12, S. 138, (Nisan 1959), s. 19-20.
- Şahap Okuturlar, "Okuma-Yazma Üzerine Bir Deneme", *İlköğretim*, C. 26, S. 489, (Eylül 1961), s. 10-11.
- Şerif Tekben, "Okuma Öğretimi", *İmece*, C. 1, S. 2, (Nisan 1961), S. 40-41.
- Şinasi Akcan, "İlk Okuma Ve Yazma Öğretimini Küçük Harflerle Yapalım", *İlköğretim*, C. 25, S. 464, (Ocak 1960), s. 12-13.
- Şükran Cömert "İlk Okuma-Yazmada Büyük Harf Mi, Küçük Harf Mi?", *Eğitim Hareketleri*, C. 2, S. 22, (Ekim 1956), s. 29-30.
- Şükrü Elçin, "Türk Ordusunda Okuma-Yazma Eğitimi", *Türk Kültürü*, C. 2,S. 18, (Nisan 1964), s. 169-170.
- Şükrü Er, "Kitap Ve Okuma Üzerine", *Standart*, C. 36, S. 424, (Nisan 1997), s. 87-88.
- Tahsin Doğan, "İlk Okuma Ve Yazma Öğretimi", *Ayko Eğitim, Bilim,Derleme*, C. 1, S: 2, (Eylül 1982), s. 78-84.

- Talip Apaydın, " Neden Okumaz Bir Toplum Olduk?", *Öğretmen Dünyası*, C. 14, S. 157, (Ocak 1993), s. 37-38.
- Taylan Akkayan, " Türkiye’de Okur-Yazarlık”, *Sosyal Antropoloji Ve Etnoloji Dergisi*, S. 3, (1979), s. 31-72.
- Tevfik Maral, “Okumayı Neden Sevmiyoruz?”, *Ülkücü Öğretmen*, C. 14, S. 158/159, (Ağustos, 1972), s. 10-11.
- Üstün Dökmen, “Lise Ve Üniversite Öğrencilerinin Okuma Becerileri, İlgileri, Okuma Ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları”, *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, C. 23, S. 2, (1990), s. 395-418.
- Vasfi Bingöl, “Okullarımızda Edebiyat, *Kompozisyon Eğitimi Ve Sorunları*”, *Öğretmen Dünyası*, C. 5, S. 52, (Nisan 1984), s. 4-6.
- Veli Kaya, “Birinci Sınıflarda Okuma Ve Yazma Öğretimi”, *Köy Ve Eğitim*, C. 4, S. 40, (Haziran 1957), s. 4-5.
- _____, “Türkçe Bilmeyen Çocuklara İlk Okuma-Yazma Öğretimi”, *Köy Ve Eğitim*, C. 5, S. 54, (Ağustos 1958), s. 4-6.
- Virginia French Allen, "Temel Okuma Öğretimi”, Çeviren: Bekir Özer, *Eskişehir İktisadî Ve Ticarî İlimler Akademisi Dergisi*, C. 14, S. 1, (Ocak 1978), s. 438-463.
- Yahya Özsoy, “Okuma Yetersizliği”, *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 1, S. 2, (Şubat 1986), s. 121-135.
- Yaşar Göker, “Çocuklarda Okumaya Hazırlık Derecesini Ölçme”, *İlköğretim*, C. 31, S. 536, (Ocak 1966), s. 20-21.
- Yaşar Nabi, “Çocukta Okuma İtiyadını Yaratmak Hususunda Öğretmenin Rolü”, *İlköğretim Dergisi*, C. 1, S. 17, (1939), s. 261.
- Yıldız Uzuner, “Okuma Ve Yazma Süreçleri Arasındaki Bağ”, *Çağdaş Eğitim*, C. 22, S. 228, (Ocak 1997), s. 23-24.
- Ziya Gürel, “Okuma-Yazma Sorununa Bir Değini”, *Öğretmen Dünyası*, C. 4,S. 45, (Eylül 1983), s. 13-14.
- Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, “Çocuklarımız Niçin Güzel Yazıp Çabuk Okuyamıyorlar?”, *Bilgi*, C. 14, S. 157/159, (Haziran 1960), s. 4-5.
- “Ailece Okuma-Dinleme Nasıl Olur?”, Çeviren: Abdullah Cizre, *Öğretmen*, C.14, S. 157, (Kasım 1960), s. 10-12.
- “Dünya Üzerinde Okuma Öğretimi”, Çeviren: Fazıl Bengisu, *İlköğretim*, C. 19, S. 376, (Mayıs 1954), s. 4-6.
- “Okuma Kitaplarının Pedagojik Değeri Ve Geleceği”, *Tedrisat Mecmuası*, C. 3, S. 22, (Kasım 1953), s. 51-54.

- “Okumaya Başlamak İçin Gerekli İktidarlar Listesi”, Çeviren: Minâ Tanalay, *İstanbul Üniversitesi Tecrübî Pedagoji Ve Çocuk Psikolojisi Bülteni*, S. 1, (1966), s. 101-112.
- “Sistemli Bir Okuma Öğreniminin Envanteri”, Çeviren: Şevket Türkyılmaz, *Eğitim Ve Psikoloji*, C. 4, S. 30, (Ekim 1956), s. 5-6.
- “Temel Okuma-Yazma Eğitimi Programının Mahiyeti Ve Hazırlama Safhaları”, *Birlik*, C. 3, s. 20/24, (Aralık 1960), S. 29-30.